

Beymelek ve Ta Evler Üzerine

1-Antalya ile Fethiye arasında kalan, Teke yarımadası olarak adlandırılan coğrafya, Antik Likya Uygarlığı'nın kurulduğu bölgedir. Antik Likya üç bölümde incelenebilir; Orta Likya'nın en önemli yerleşimi Myra (günümüz ismi ile Demre) ve yakın çevresidir. Myra'nın doğusunda bulunan dalyan, kuzey yamaçındaki antik yerleşime de ssion (Beymelek) denmektedir.

Yapı tarzı olarak bölgenin karakteristiği; taşın örülmüş duvarlar, üzeri ahapla kapatılmış, giren (killi toprak) yada beyaz toprakla örtülüp, silindirik taşla süslenmiştir. Ta evlerde planlama, inaat malzemeleri, eski Likya'nın yapı tarzına uygundur. (Özellikle tahıl ambarlarının yapı tarzı Likya mezarları (lahitler) ile benzerlik taşımaktadır) Yapılarda etraftaki antik kentlerden taşınan devirde taşlarda azda olsa kullanılmıştır. Evlerin içi toprak, kireç, saman kullanılarak süslenmiştir. Her evde ocaklık, odalarda ahap raflar ve yükler bulunmakta, pencerelerde cam olmadığı için, ahap kepenklerle kapatılmakta, önünde yine ahap verandalar bulunmaktadır. Daha sonraları bazı çatılar kiremitle kaplanmış pencerelere cam takılmıştır.

Beymelek taş evlerinin restorasyonu Kalkınma Bakanlığı ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve Beymelek Belediye Başkanlığı'nca yapılmıştır. Köy, Nisan 2013 itibarıyla Likya yolu üzerinde, konaklama yeme içme ve doğa sporları alanında hizmet vermeye başlamıştır.

2-Geçmişten Geleceğe Miras, Beymelek Ta Evleri Projesi

Beymelek Belediyesi, Proje ortağı Demre Kaymakamı, sivil toplum kuruluşları ortakları Tarihi Kentler Birliği, Antalya Devlet Tiyatrosu, Akdeniz Belediyeler Birliği, Todok Toroslar Doğay Sporları Kulübü, Demre Deniz Turlar Kooperatifi, Demre Ziraat Odası tarafından hazırlanmış, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın mali desteğiyle hayata geçirilmiştir.

Anadolunun eski uygarlıklarından Likya'nın bir kenti olan Sion (Beymelek yerleşimi), Müllere göre, Kalenin yapımcıları Mısır Tanrılarına izafeten burayı Tanrıça Sion yeri anlamında Sion olarak adlandırmışlardır.

Beymelek Ta Evleri, baharın üç mevsim, yazın bir mevsim yarıyılında, Akdenizin batısındaki dalyan gölünün 2 km kuzeyinde Torosların eteklerinde hoyratça, özgürce uzanan gizli bahçede, zeytin, harnup (keçiboynuzu), yaban armudu, palamut, pınar ağaçları, begonvil zakkum ve kır çiçeklerinden oluşan köy yerleşimidir.

Beymelek, tarihi 1530'dan itibaren günümüze kadar kazasın kayıtlarına bakıldığında beyelik cemaati (topluluk, oymak) olarak karışım taşıyan bir toplumdur. Beymelek adının Selçuklu emiri Beg melik (Sultanın oğlu) den aldığı anlaşılmaktadır.

Osmanlı'nın son döneminde, Konya Karaman üzerinden Antalya'ya gelen göçerler, buradaki nüfusun artması, otlak alanlarının yeterli olmaması nedeniyle, yayla yolundan Korkuteli üzerinden, bir kısmı Denizli, Aydın bölgesine, diğer gruplar Fethiye'ye göçerler. Burada da, mera alanlarının yeterli olmaması, çeşitli anlaşmazlıklar sonucu tebdili mekan (yer değiştirme) ederek Beymelek, Demre bölgesine göç ederler.

1842 yıllarında İngiliz amiral Jeoloji ve Coğrafya uzmanı Thomas Spratt ve doğa bilimcisi Profesör Edward Forbes, Beymelek Sion Kalesi ziyaretlerinde, yazılarında, etrafta

sürülmü toprak araziler ve birkaç kıl çadırdan bahsetmektedirler. Bugün ya ayan Beymelek halkının, göçerlikten yerle ik düzene geçi i bu yıllara dayanmaktadır. Yapı tarzı olarak bölgenin karakteristiği taşı duvarlar örülmü , üzeri ahapla kapatılıp, gereken(killi toprak) yada beyaz toprakla örtülüp, silindirik taşla süslenmiştir. Taş evlerde planlama, inaat malzemeleri, Eski Likya'nın yapı tarzına, Özellikle tahıl ambarlarının yapı tarzı, Likya mezarları(lahitler) ile benzerlik taşınmakta, taş yapılarında, etraftaki antik kentlerden taşınan devir taşlarında azda olsa kullanılmıştır.

Evlerin içi toprak, kireç, saman kullanılarak süslenmiş yapılmıştır. Her evde ocaklık(ömine),odalarda ahap raflar ve yükler bulunmakta, pencerelerde cam olmadıkça gibi ahap kepenklerle kapatılmakta, önünde yine ahap verandalar yapılmıştır. Daha sonraları yakının dönemde çatılar kiremitle kaplanmış , pencerelere cam takılmıştır.

Alternatif Rotalar, Yörük Yolları

Fethiye'den Antalya'ya Likya yolu çevresinde; sahil ve dağ yerleimlerini birbirine bağlayan birçok patika vardır.

Antik Likya'nın; ulaşım, ticaret, savunma amaçlı olarak kullanılan yollar; daha sonraları bölgeye yerle en Yörükler tarafından da göç, ulaşım ve ticaret amaçlı olarak kullanılmıştır. Bu sebeple antik şehir ve yerleimleri birbirine bağlayan yol ve patikaların izleri, günümüzde de canlıdır. Likya Yolu uzun mesafe yürüyüş rotası olması nedeniyle; antik şehirleri, yerleimleri, tapınak ve kiliseleri birbirine bağlayan patikalar görmek için hemen yakınından geçmektedir.

Beymelek çevresi Rotaları

Myra-Kayaaltı-Kaş-Kaşion ve Taş Evler rotasında; halk arasında döşeme diye bilinen taş döşemeli yol görülmeye değerdir.

Beymelek Taş Evlerden sonra; Dalyan-Symbolon üzerinden devam edip Belen, Bonda üzerinden Limyra (Finike) ya ulaşan, imparator Claudius'un adanan anıtı, taş duvarlı yol boy mutlaka yürünmelidir.

Orta Likya Tarihi eser zenginliği ve Yürüyüşlerde denize girebilme ansisi

En çok antik şehir ve tarihi eser, Orta Likya'da Kaş-Finike arasındaki bölgede bulunmaktadır. Antik Likya ve Roma dönemi yerleimleri, bu bölgede hem sahilde hem de dağlık alanlarda kurulmuştur. Böylece bu bölgedeki rotalar yürürken denize girip serinleme ansisi de bulunmaktadır.

Sahiller ve Carettalar

Demre, Beymelek sahilleri; Dünyanın eski ya ayan canlıları olan Caretta Carettaların yumurtalarının bulunduğu ince kumlu ve çakıllı Akdenizin en temiz sularındadır.

Kuş Gözlem Evi

Dalyan mevkiinde bulunan gözetleme evinde yöreye özgü kuşlar izlenebilmektedir. Özellikle Gün doğumu ve günbatımında Dalyan foto rafçılar için muhteşem renkler sunmaktadır.

Endemik Bitkiler ve Aaçlar

Bölge, yöreye özgü asa yapımında kullanılan sandal aaçlar, keçi boynuzu aaçlar, zeytin aaçlar, yaban armudu, daçile i, bitkiler ve kâr çiçekleri ile zengindir. Koruma altında olan ve dünyada sadece bu bölgede yeti en Toros Sedirleri de anıt aaçlardır.

Sanat Evi

Konuklarımız için Ta Mektep Sanat Evinde hobilerine göre çalınma olanağı sağlanmaktadır. Konuklar; Sanat Evindeki sosyal aktivitelere de katılabilmektedir.

Kahvaltî, Akşam Yeme i, Menü

Geleneksel Yörük kahvaltısında; keçi peyniri, tereyağı, bölgede yeti en zeytin ve zeytinyağı mamulleri, keçi boynuzu pekmezi, tahin, el yapımı reçeller, çiçek balı, el yapımı ekmekler, yufka çörek, do al olarak yeti en tavukların kümesinden alacağın yumurtalar servis edilmektedir.

Beymelek Dalyanın karakteristik mavi yengeç mutlaka tadılmalıdır. Yine olta balıkların günlük getirdi i balıklar mevsimine göre çe itlilik göstermektedir. Do ada yeti en köy ve peç kulları da da menü de bulunmaktadır.

Yürüyü yolu Üzerindeki Antik ehirlere, Yerle imler üzerine Bilgi

1-Beymelek Ta Evler : Ta Evlerin Bulundu u Yukarı Beymelek, hem antik yerle im hem de geleneksel Türk Yerle imi kalıntıları ile dikkat çekmektedir. Kalkınma Bakanlığı ve Beymelek Belediyesinin alternatif turizmi destekleme projesi kapsamında **Geçmi ten Gelece e Miras Beymelek Ta Evleri** adıyla hayata geçirilmiştir. Ta evlerin restorasyonunda eski *Likya ve sivil mimari örne i* yörük yap ve ya am tarz korunmu tur. Köy, Nisan 2013 itibariyle Likya yolu üzerinde, konaklama, yeme-içme ve do a sporları alanında hizmet vermeye başlamıştır.

2- Belos (Bonda) : Antik ehirde, Roma ve erken Bizans dönemlerinden cadde, konutlar, Likya tipi lahit mezarlar, kilise, zeytin ve üzüm i likleri mevcuttur.

3- Kalkantik Yerle imi : Myra dan do u istikametine giden yol Dalyan(Symbolon) ın do u kısmından zigzaglar çizerek Kalkantik antik yerle iminden geçerek Finike(Limyra) ye devam etmektedir. Bu yolda imparator Claudius onuruna yapılmış olan anıt günümüz dede görülebilmektedir.

4- sion Kalesi: Yukarı Beymelek Mevkiinde bulunan, adını Mısır Tanrısı Sısthen alan sion kalesi, M.Ö. 2. y.y.`da Myra`nın savunulması, yol güvenliği ve tarımsal üretim alanlarının korunması amacıyla kurulmu tur. Kuleler iyi korunmuş durumda olup, çevresinde birçok kalıntı bulunmaktadır.

5- Yılanba ği/Partaessos(sion Antik ehri) : Denizden 600 mt. yükseklikte hilal biçimli bir tepe üzerine kurulmuş olup, klasik çadan Bizans dönemine kadar çitlenen, güney eteklerinde yo un konut kalıntıları, 10 a yakın sarnıç, kale ve batı ucunda bir Bizans kilisesi bulunmaktadır. Kuzeyinde 4 adet lahit mevcuttur.

6- Güna ği Kilisesi/Karacaören Yerle imi: Yılanba ğından 1 Km. kuzeyde Günağı diye adlandırılan yerde 3 nefli bir kilise bulunmaktadır. Kilisede insan yüzü betimlerinin bulunduğu fresk izleri, i lenmiş sütun başlıkları ve arıtrav blokları mevcuttur. 600 mt. Kuzeydo usunda karaca ören yerle im yerinde 20 kadar ev duvarları, 13 sarnıç, 5 adet

sütun parçası, bir i lik yapı ve ezme taşları bulunmaktadır. Bu yerleşim yeri Ala kilisenin 2 km. Doğu-Güneydoğusundadır.

7- Alakilise/Zeytin: Ba melek Gabriel'e adanan kilise 6.yy'a tarihlenmektedir. Çevresinde 36 konut yapı, her eve ait sarnıç ve i likleriyle antik köy yerleşimi kalıntıları bulunmaktadır. Kilise Likya yolu üzerindedir. Zeytinle; Likya ve Roma döneminde tarımsal üretim yapılan yerleşimin taşları günümüzde kullanılmaktadır.

8- Muskar(Trebandai) : Demre(Myra) ve Myros çayına bakan dağın yamacında bulunan içinde kale, akropol ve kaya mezarları bulunan, surlarla çevrili, tarımsal alanlar ve yolları korumaya yönelik kuruluş olan geçmişte 300.000 kişilerin yaşadığı söylenen birçok irili ufaklı yerleşimden oluşan antik bölgedir.

9- Sion Manastırı : Çam dağ tepesindeki yekpare beyaz kireç taşından kesilmiş bir anakaya oyularak inşa edilmiştir. Monolithik kilisenin bulunduğu çam dağının eteklerinde 20 civarında konut, sarnıçlar ve 2 i lik mevcuttur. Sarnıçlardan birinde haç kabartması mevcuttur. Kutsal manastırda Sionlu Aziz Nicolaus, iki kardeşi ve oniki rahiple beraber yaşadığı tahmin edilmektedir. Manastırın kuzeydoğusunda, Karabel/Çam anayolunun üzerinde büyük blok taşlarla inşa edilmiş olan, Asarcık kilisesi ve Karabel harabeleri de görülmeye değerdir.

10- Myra: M.Ö. 5. yüzyılda kurulduğu düşünülen, Likya Uygarlığı'nın 3. yüzyıla kadar sahip kentlerinden birisi olan Myra; denize ve ticari liman Andriake'ye bakan Myros çayının batısına, iç Likya'ya bakan imdikki Demre ovasındaki dağ yamaçlarına kurulmuştur. Orta Likya'nın ticaret, savunma ve dini merkezi olarak en önemli antik kentidir. Likya klasik Çağ kültürünün, en önemli eserleri olan yamaçtaki kayalara oyulmuş kaya mezarları ve anfi tiyatrosu ile ünlüdür. Günümüzde halen kazı çalışmaları Akdeniz Üniversitesi tarafından devam ettirilmektedir. Yıllık 500.000 ziyaretçi Myra'ya gelmektedir.

11- Noel Baba Müzesi: Demre şehir merkezinde bulunan kilise, Bizans dönemi kilise mimarisinin en önemli örneklerindedir. Ününü, denizcilerin ve çocukların koruyucusu Aziz Nikolas'tan alan kilise, eski çağlardan günümüze halen dini merkez olma özelliğini korumaktadır. Her yıl 600.000 kişi tarafından ziyaret edilmektedir. Aziz Nikolas'ın kemikleri 1087 yılında Barili tacirler tarafından kaçırılmış olsa da mezarı halen ziyarete açıktır. Her yıl, Aziz Nikolas'ın ölüm yıldönümü olan 6 Aralıkta adına ayin düzenlenmektedir. Kilisede restorasyon ve kazı çalışmaları aktif olarak devam etmektedir.

12- Andriake(Çaya zisi) : St. Paul'un de ziyaret ettiği, Myra'ya bakan Orta Likya'nın en önemli doğu al, ticari liman kentidir. Liman girişi daraltan kuzey ve güneydeki tepeler üzerine yapılan surlar iç limanın güvenliğini sağlamıştır. 8 bölümden oluşan Hadrian tahkim ambarları (Granarium) yerleşimin en görkemli yapılarıdır. Halen Akdeniz Üniversitesi tarafından sürdürülen kazılar sonucu; Akdeniz bölgesinin en eski tarihli yahudi tapınağı (sinagog), kiliseler, hamamlar, dükkân ve depolar gün ışığına çıkarılmıştır. Granarium'un ülkemizdeki ilk ve tek Likya müzesine dönüşüm amaçlı restorasyon projesi halen sürmektedir. Andriake limanından kalkan teknelerle yıllık 500.000 kişi keova bölgesini ziyaret etmektedir.

13- Sura (Soura) : Andriake'nin(Çaya zisi) sahilinin kuzeyinde bulunan vadinin yamacına kurulmuş olan Myra'nın hemen batısında yer alan Likya dönemi Apollon kehanet merkezidir. Çevresinde dağlık halde lahitler ve aşıkların yaşadığı vadide Apollon tapınağı ile bir kilise bulunmaktadır. Demre-Kaş yolu üzerindedir.

14- Gürses: Myra Dağı bağı tipik bir Likya kale yerleşimidir, Myra'nın 6 km. kuzeybatısında Demre- Kaş yolu üzerinde bulunmaktadır. Yerleşimde; surlu duvarlar, yapı kalıntıları ve lahitler görülebilmektedir.

15- Istlada(Kapaklı) : Orta Likya'nın, geleneksel ifal bitkisi, sepet yapımında da kullanılan, hayata açları'nın yonulu nedeniyle yerel dilde Hayatlı olarak bilinir. Likya yolunun üzerinde bulunan antik kent'te bir çok lahit vardır.

16- Hoyran: Demre - Kaş karayolunun güneyinde, Likya Yolunun geçtiği Istlada'nın kuzeyindeki Eseler dağı'nın tepesinde kurulmuş olan etrafı surlarla çevrili bir bey kalesidir. Likya döneminden Bizans dönemine kadar kalıntıları bulunmaktadır. Antik kentin girişinde anıtlı mezarlar, kral mezarları ve lahitler mevcuttur. Kentin denize bakan kısmında birçok yapı kalıntıları vardır, bu açıdan Andriake, Kekova, Simena, Üçtaş, Istlada ve Akdeniz panoramik olarak kuşaktan görülür. Antik şehirde 23 tane yazıtlı lahit ve birçok üzüm/zeytinyağı iğnesi bulunmaktadır. Likya yoluna eski bir patikayla bağlanmaktadır.

Sonuç

Beymelek taş evlerinin restorasyonu Kalkınma Bakanlığı ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve Beymelek Belediye Başkanlığı tarafından yapılmıştır. Köy, Nisan 2013 itibarıyla Likya yolu üzerinde, konaklama yeme içme ve doğa sporları alanında hizmet vermeye başlamıştır.